

Begrippenlijst LOB (januari 2012)

De begrippenlijst is gemaakt ter ondersteuning van de doorlopende leerlijn praktijknabije LOB (basis- en kaderberoepsgerichte leerweg) en de checklist die hiervoor ontwikkeld is. Deze begrippenlijst is een hulpmiddel om in het bestaande woud van begrippen 'door de bomen het (LOB) bos te kunnen zien', een gemeenschappelijk taal te ontwikkelen en om richting te geven bij het ontwikkelen van een beleidsplan (visie en inhoud) voor een doorlopende leerlijn LOB.

Toelichting begrippenlijst

De voor LOB relevante begrippen zijn in alfabetische volgorde beschreven. Achtereenvolgens leest u het begrip, de eventuele afkorting, en de betekenis. Vervolgens wordt aangegeven of het begrip vooral in de onderbouw, bovenbouw of mbo gehanteerd wordt. Bij een aantal begrippen is een korte toelichting of een verwijzing naar achtergrondinformatie gegeven.

Kern en verwante begrippen

De begrippen die voldoen aan de uitgangspunten van praktijknabije LOB en verwant zijn aan de huidige visie op LOB, zijn vetgedrukt. De overige begrippen zijn niet vet gedrukt en 'recht' opgenomen.

Wellicht ten overvloede, onze visie op LOB is:

- ervaringsgericht en praktijknabij;
- leerlinggericht en vraaggestuurd;
- reflectief en dialogisch en;
- gericht op de ontwikkeling van loopbaancompetenties.

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Algemene (basis) vaardigheden (of vakoverstijgende vaardigheden)		Tot de algemene vaardigheden behoren onder andere communiceren, samenwerken, informatie verwerken, verwerken, presenteren en experimenteren. Deze zijn beschreven in de kerndoelen van de onderbouw en in de preambule die voorafgaat aan de examenprogramma's van het vmbo.	X	X		Voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> • communiceren; • samenwerken; • informatie verwerven en verwerken; • presenteren; • experimenteren.
Arbeidsoriënterende stage		Kortlopende kennismaking met de beroepspraktijk.		X		Meer informatie over soorten stages en stage mogelijkheden is te vinden op: rijksoverheid stage info punt kom in het leerbedrijf
Arbeidsidentiteit		Weten wat de rol van arbeid betekent in je leven en weten wat je met arbeid kunt betekenen voor anderen.		X	X	
Assessment		Beoordeling die bedoeld is voor selectie en kwalificatie. Een assessment kan uit meerdere vormen bestaan.			X	

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Bedrijfsbezoek		Excursie naar een bedrijf, ter oriëntatie en om leerlingen kennis te laten maken met (de verschillende functies binnen) het bedrijf.	X	X	X	
Bedrijfssimulaties		Opdrachten die sterk lijken op opdrachten die in het werkveld uitgevoerd worden en waardoor leerlingen actief en samen met anderen kennis en vaardigheden ontwikkelen.	X	X	X	
Beroepsbeelden		Beelden van de kerntaken en vaardigheden van bepaalde beroepen en van de context waarin beroepen worden uitgevoerd.	X	X	X	
Beroepsidentiteit		Identificatie met een bepaald beroep of beroepsgroep; weten welk beroep bij je past.		X	X	
Beroepsinteresstest (beroepskeuzetest)	BIT	Onderzoek naar persoonlijkheid en werkinteresse.	X			Meer informatie: www.123test.nl
Beroepsoriënterende opdrachten		Praktijknabije opdrachten in de context van een beroep en/of werkveld.	X	X		

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Beroepspraktijkvorming	BPV	Beroepspraktijkvorming/stage bij een bedrijf, instelling of organisatie.			X	Meer informatie: site kenniscentra
Beroepsvaardigheden		Vaardigheden die kenmerkend zijn voor een bepaald beroep.		X	X	Voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> • voorbereiden; • plannen; • onderzoeken; • ontwerpen; • meten; • produceren; • installeren; • monteren; • testen; • organiseren; • verzorgen; • begeleiden; • organiseren; • administreren; • presenteren.
Buddystage		Beroepsoriënterende werkervaring onder begeleiding van een buddy (meestal een mbo niveau 4 deelnemer).		X	X	Het draaiboek buddystage is te downloaden van: www.slo.nl

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Coach		Bevordert het leren door de individuele leerling steeds uit te dagen het beste uit zichzelf te halen.	X	X	X	
Competentiegericht onderwijs	CGO	Onderwijs waarin kennis, vaardigheden en houding als een geheel in aan de praktijk ontleende situaties aangeboden wordt.		X	X	
Competenties		Het vermogen van de leerling om in bepaalde (beroeps) situaties adequaat gedrag te vertonen.	X	X	X	
Decaan		Studieadviseur, ondersteunt leerlingen bij het kiezen van een vervolgstudie en/of beroepsopleiding.	X	X		
Determinatie		Proces om elke leerling op een passende, uitdagende en perspectiefrijke plek in het onderwijs en op de arbeidsmarkt te krijgen.	X	X	X	

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Dialogische leeromgeving		Leeromgeving waarbij de leerling, in dialoog met zichzelf en met anderen, vragen leert stellen zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Wie ben ik? • Wat kan ik? • Wat wil ik? • Wat drijft mij? • Wat past bij mij?	X	X	X	
Doorlopende leerlijn LOB		Omvat een meerjarige, geleidelijke opbouw in doelen en inhoud.	X	X	X	
Ervaringsgericht leren		Aan de praktijk ontleende activiteiten die gericht zijn op het opdoen van een concrete ervaring.	X	X	X	
Feed back	FB	Terugkoppeling van de docent naar de leerling over het product en het proces.	X	X	X	
Gastlessen		Lessen die verzorgd worden door een beroepsbeoefenaar uit een bedrijf of instelling.	X	X	X	Meer informatie is te vinden op: bedrijf voor de klas

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Keuzebegeleidingslessen		Lessen gericht op de begeleiding van het keuzeproces van de leerling.		X		
Krachtige loopbaangerichte leeromgeving		Praktijknabije leeromgeving, waarbij de leerling vraaggestuurd ervaringen opdoet en hierover kan reflecteren met andere(n) (volwassenen).		X	X	
Kwalificatiedossier	KD	Een kwalificatiedossier beschrijft voor een beroep of beroepsgroep: <ul style="list-style-type: none"> • de inhoud van het beroep; • de benodigde competenties voor een beginnende beroepsbeoefenaar; • de benodigde kennis en vaardigheden voor een beginnende beroepsbeoefenaar.			X	De kwalificatiedossiers van het mbo zijn te vinden op: mbo-2010
Leerplein		Leeromgeving die bestaat uit kenmerkende praktijksituaties.	X	X	X	

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Leerwerktraject		Een combinatie van werken en leren in de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo.		X		Meer informatie over soorten stages en stage mogelijkheden: stages-in-het-vmbo stageinfopunt kominhetleerbedrijf
Leven lang leren	LLL	Vaardigheden die gedurende het hele leven ontplooid worden om kennis, vaardigheden en competenties vanuit een persoonlijk, burgerlijk/sociaal en/of werkgelegenheids-perspectief te verbeteren.			X	Bron: Ministerie van OCW www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw
LifeLab Projects		In het project delen coaches (beroepsbeoefenaren) kennis met leerlingen. Leerlingen kunnen netwerken en beroepsbeelden creëren.		X		Winnaar VMBO Award 2009 'Levenslang Loopbaan leren'. Meer informatie is te vinden op: www.lifelabprojects
LOB coördinator		Coördineert en bewaakt de LOB activiteiten en stemt deze af op het curriculum.	X	X		
Loopbaanbegeleider		Begeleidt, volgt en helpt de individuele leerling in zijn ontwikkeling en met het keuzeproces.		X		Ook wel LOB docent genoemd.

Bron: www.slo.nl

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Loopbaancoach		Zie loopbaanbegeleider			X	
Loopbaancompetenties		<p>Vijf competenties die de leerling, gedurende zijn hele leerloopbaan, maar ook daarna, in zijn arbeids- en levensloopbaan kan gebruiken om tot goede keuzes te komen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteitenreflectie: Wat kan ik het best? • Motievenreflectie: Waar ga en sta ik voor? • Werkexploratie: Waar ben ik het meest op mijn plek? • Loopbaansturing: hoe bereik ik mijn doel? • Netwerken: Wie kan mij helpen mijn doel te bereiken?		X	X	Meijers, F., Kuijpers, M., & Bakker, J. (2006). Over leerloopbanen en loopbaanleren. <i>Loopbaancompetenties in het (v)mbo</i> . Driebergen: Het Platform Beroepsonderwijs.
Loopbaandialoog (loopbaanreflectie-gesprek)		Open gesprek tussen loopbaanbegeleider (of mentor) en leerling waarin de loopbaanbegeleider de leerling helpt verbanden te leggen tussen ervaringen binnen- en buiten school: terug te blikken en vooruit te kijken.		X	X	

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Loopbaanleren	LBL	Leren kiezen om de eigen loopbaan te sturen.			X	
Loopbaanoriëntatie en Begeleiding (LOB)	LOB	Het doel van LOB is dat leerlingen <i>leren</i> kiezen en het keuzeproces leren doorgronden, om zo voorbereid te zijn op een leven waarin steeds weer keuzes voor opleiding en arbeid gemaakt moeten worden. Centraal in het LOB-proces staat het ontwikkelen van loopbaancompetenties.	X	X		
Maatschappelijke stage		Kennismaking (30 uur) met de samenleving en daaraan een vrijwillige bijdrage leveren.	X	X		Meer informatie is te vinden op: maatschappelijkstage
Meeting Point		Schakel tussen school, buurt, organisaties en bedrijven.		X	X	Ook wel dienstencentrum genoemd. Diverse vmbo scholen en ROC 's hebben een dienstencentrum.
Mentor		Tevens docent en verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van een groep leerlingen, begeleider van de individuele leerling bij het leer- en keuzeproces.	X	X		
Mentorlessen		Lessen gericht op het begeleiden van studievaardigheden.	X	X		

Bron: www.slo.nl

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Ontwikkelingsgericht onderwijs		Ontwikkelingsgericht onderwijs is gericht op de ontwikkeling en vorming van de persoonlijke identiteit van de leerling.	X	X	X	
Opleidingsbeeld		Beeld van de leeromgeving, de inhoud en inrichting van het onderwijs in het vervolgonderwijs.	X	X	X	
Oriëntatie op leren en werken		Examendomein in de examenprogramma's van alle avovakken. Soms als vak op het lesrooster als OSB (oriëntatie op studie en beroep).		X		Meer informatie is te vinden op: www.examenblad.nl
Persoonlijk Activiteitenplan	PAP	Plan waarbij de deelnemer op de korte termijn aangeeft welke activiteiten hij wil ondernemen om zijn doelen te bereiken.			X	
Persoonlijk Ontwikkelingsplan	POP	Plan waarbij de deelnemer zijn persoonlijke en professionele ontwikkeling voor de lange termijn kan plannen.		X	X	
Portfolio	PF	Registratie van verworven vaardigheden en competenties.	X	X	X	Vaak in de vorm van een verzameling bewijzen.
Praktijklokalen		Lokaal voor onderwijs in praktijkvakken waarin praktijksimulaties mogelijk zijn.		X	X	

Bron: www.slo.nl

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Praktijknabij		Ervaringen in de praktijk met realistische opdrachten.	X	X		Indien het realiseren van de echte praktijksituatie niet mogelijk is, kan deze gesimuleerd worden. Meer informatie is te vinden op de sites: sapfabriek en maasleerfabrieken
Praktische Sector Oriëntatie	PSO	Actieve, motiverende, onderwijsvorm, die leerlingen in de onderbouw van het vmbo de mogelijkheid biedt om kennis te maken en ervaring op te doen met de vier sectoren.	X			
Proeve van bekwaamheid	PvB	Eindopdracht waarin een leerling in de praktijk laat zien dat hij de competenties als een beginnend beroepsbeoefenaar beheerst.			X	
PSO-docent		Docent die de lessen en organisatie rondom praktische sector oriëntatie verzorgt.	X			
PSO-modulen		Lessen voor de praktische sectororiëntatie.	X			

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Realistische beroepsactiviteiten		Een lessituatie waarin de kerntaken van een beroep en de context centraal staan en leerlingen actief en samen met anderen kennis en vaardigheden ontwikkelen.	X	X	X	
Reflectie		Terugblik van de leerling op zijn eigen handelen en betekenis geven aan zijn opgedane ervaringen. Vooruitblikken wat je met de ervaringen doet.	X	X	X	
Sectorbeelden		Beeld van de werkzaamheden in een sector en van de context waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden.	X			
Sectororiëntatie	SO	Brede oriëntatie van leerlingen op de sectoren economie, groen, techniek en zorg en welzijn.	X	X		
Snuffelstage		Kortlopende kennismaking met de beroepspraktijk.		X		Meer informatie over soorten stages en stage mogelijkheden zijn te vinden op: rijksoverheid stageinfopunt kominhetleerbedrijf

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Sociale vaardigheden	SOVA	Vaardigheden gericht op het menselijk contact, de sociale omgang met anderen.	X			Voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> • contacten leggen; • een gesprek beginnen; • omgaan met kritiek; • opkomen voor jezelf; • omgaan met gevoelens; • omgaan met pesten.
Sollicitatieproject		Project om leerlingen te laten oefenen in het solliciteren. Achtereenvolgens komen de vacaturekeuze, het schrijven van een sollicitatiebrief en het sollicitatiegesprek in een realistische context aan de orde.		X		Veelal in samenwerking met plaatselijke werkgevers, bijvoorbeeld via: <ul style="list-style-type: none"> • Rotary; • verenigingen van werkgevers; • ondernemersverenigingen; • de Kamer van Koophandel.
Speed dating		Werkvorm om leerlingen snel in contact te brengen met beroepsbeoefenaren (bijvoorbeeld in verband met een stage of bedrijfsbezoek).	X	X	X	
Stuadeadviseur		Adviseert de individuele leerling tijdens zijn/haar studieloopbaan.			X	
Studieloopbaan-begeleider		Begeleidt leerlingen bij het leer- en loopbaanproces gedurende de schoolloopbaan.		X	X	

Bron: www.slo.nl

Naam	Afkorting	Betekenis en functie	Vmbo onderbouw	Vmbo bovenbouw	Mbo	Toelichting
Toelatingstest		Test met als doel te kijken of een leerling tot een opleiding kan worden toegelaten.			X	
Vakkenintegratie	VI	Integratie van (theoretische) kennis en (praktische) beroepsvaardigheden.		X		
Vmbo Carrousel		Beroepsoriënterende excursies, waarbij leerlingen in groepjes meerdere bedrijven of instellingen bezoeken.		X		Meer informatie is te vinden op: ymbocarrousel
Voortgangsgesprek		Gesprek over de vorderingen van een leerling met de focus op schoolresultaten.	X	X	X	
Vraaggestuurd onderwijs		Onderwijs waarbij rekening gehouden wordt met de leervragen van de leerling.	X	X	X	Meer informatie is te vinden op de site: http://www.Leraar24.nl
Werkplekken-structuur (werkpleksimulatie)	WPS	Leeromgeving waarbij leerlingen rouleren langs werkveldopstellingen, zoals toegepast bij bijvoorbeeld Zorg en welzijn.		X		

